

MEESTER MO

De toegang tot de fietsenstalling was met een rood en wit lint versperd. Je kon het lint zo wegtrekken, maar dat waagde niemand, ook al omdat meester Mo erbij stond. Hij stuurde alle kinderen naar de school. ‘Vandaag stallen we de fietsen op het schoolplein,’ zei hij telkens opnieuw. ‘Vandaag stallen we de fietsen op het schoolplein.’ De leerlingen die nieuwsgierig naar het donkere gat bleven staren, gaf hij een duwtje in de goede richting. ‘Vandaag stallen we de fietsen op het schoolplein. Vandaag ...’ Hij klonk als een robot, of zoals Jamila zich voorstelde dat een robot klonk.

Een vrouw in een geel fluorescerend pak kwam uit de stalling tevoorschijn. Ze nam haar helm af en keek naar de lucht. Die was grijs.

‘Misschien is het een gaslek,’ zei Jamila.

‘Of een waterlek,’ opperde Janne.

‘Jamila, Janne, vandaag stallen we de fietsen op het schoolplein.’

‘Ja, meester Mo,’ zeiden ze.

Meester Mo had geen haar op zijn hoofd. Hij had wel een baard, die hij vaak vastgreep en streelde. Dikwijls

bracht hij de kleintjes aan het lachen door te doen alsof hij zijn hoofd van zijn schouders pakte en er omgekeerd weer op zette. Zo zou hij haar hebben waar het hoorde, zei hij dan.

Het schoolplein stond vol met fietsen. Die zonder standaard leunden tegen de muur van het klooster dat aan hun school grensde. Vroeger hadden de school en het klooster dezelfde naam, maar nu was het klooster verlaten, de paters waren dood of naar een rusthuis, en in De Appelboom kende niemand nog de naam van de heilige naar wie het schooltje ooit was genoemd.

‘Kijk,’ zei Jamila, ‘onze fietsen staan ter hoogte van de kloosterbel.’

Er bungelde nog altijd een touw aan, al kon Jamila zich niet herinneren dat de bel ooit werd geluid. Op het afdakje erboven wachtten duiven tot alle kinderen naar hun klasjes waren verdwenen. Dan doken ze naar het schoolplein en trippelden er rond met gezwollen borst. Als ze maar niet hun viezigheid op een van hun zadels dropten! Het waren smerige beesten, bijna zo erg als ratten. Je mocht geen etensresten op het schoolplein laten slingeren, zelfs geen kruimeltje, want daar kwamen ze

gulzig op af. Ook wanneer er niets te smullen viel, fladderden ze er rond, alsof ze hoopten iets te vinden. Of ze streken neer op het gaas boven de kippenren en pikten er driftig in. De kippen negeerden hen. Met vinnige oogjes speurden ze naar maïskorrels en graantjes op de grond. Wat boven hen gebeurde, liet hen koud.

Soms vloog een duif met een knal tegen een raam. De afdruk bleef goed zichtbaar op het glas tot de ruitenwassers kwamen. Net de Heilige Geest, had juf Veerle gezegd toen het in hun klas was gebeurd. De Heilige Geest was niet echt een duif, maar katholieken deden alsof. Ze geloofden in één God, maar die bestond volgens hen uit drie: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. God de Heilige Geest hielp je om in God de Vader en God de Zoon te geloven en te doen wat Zij wilden. En Hij werd dus voorgesteld als een witte duif.

‘Toen ik zo jong was als jullie nu,’ vertelde juf Veerle, ‘was iedereen die ik kende katholiek. Ik heb lang gedacht dat iedereen automatisch katholiek was. Of werd. Iedereen die ik kende, deed zijn eerste en plechtige communie. Op zondag ging iedereen naar de mis. En iedereen wist dat de Heilige Geest werd afgebeeld als een duif. Dat hoefde niet te worden uitgelegd.’

Juf Veerle wilde dat ze hen allemaal in een teletijdmachine kon meenemen voor een bezoekje aan haar kindertijd. Ze zou hen trakteren op een dame blanche in het heerlijkste ijssalon ter wereld, maar helaas bestond het niet meer. Het was een andere wereld, zei ze, niet beter, maar zeker ook niet slechter. De mis op zondag was eigenlijk best leuk. Je bleef achteraf met elkaar staan babbelen, je sprak af om samen iets te doen. De mannen gingen na de mis vaak op café, de vrouwen gingen naar huis om het eten klaar te maken. Dat had natuurlijk af en toe omgekeerd mogen zijn, maar in die tijd ging het meestal zo. ‘Je moet dat maar eens aan je oma of opa vragen,’ zei ze met een lieve glimlach.

Juf Veerle had kleinkinderen die zo oud waren als zij. Na dit schooljaar ging ze met pensioen. Zij waren haar laatste klasje. Er is een tijd voor alles, zei ze vaak. En dat ze hen nooit zou vergeten. ‘De andere kinderen zal ik ook onthouden,’ zei ze, ‘maar jullie nog een tikkeltje meer.’

Juf Veerle had de eerste maanlanding op de televisie gevolgd. De hele wereld had gekeken, iedereen had het fantastisch gevonden en herinnerde zich precies wat de eerste astronaut had gezegd toen hij een voet op de maan zette: ‘Een kleine stap voor deze man, een grote stap voor

de mensheid.’ Hij had het zinnetje op aarde ingeoeffend en hij had het niet zelf bedacht, maar het was iedereen bijgebleven, en nu kenden de leerlingen van juf Veerles klasje het ook. Op het grote scherm vooraan in de klas was een foto geprojecteerd van de twee astronauten in hun logge witte pak bij de vlag van de Verenigde Staten. Die hadden de astronauten daar geplant en die zou er na al die jaren nog altijd precies hetzelfde uitzien. Op de maan versleten de dingen niet. Of ze versleten ongevoelig langzaam. Het maakte eigenlijk niets uit of de vlag versleten was of niet, want voorlopig ging niemand meer naar de maan. Naar de maan gaan was iets van vroeger, uit de tijd dat juf Veerle jong was en iedereen op zondag naar de mis ging. Tegenwoordig wilden mensen naar Mars. Niet iedereen, natuurlijk, maar al wie zich daarmee bezighield. En misschien zouden mensen *wel* opnieuw naar de maan gaan, om even uit te rusten op weg naar Mars. Of als toerist. Daarvoor werden nu ook plannen gemaakt. Zo’n uitstapje naar de maan was dan wel voor toeristen met heel veel geld.

Er werd drie keer snel na elkaar op de deur geklopt. Zonder een antwoord af te wachten kwam meester Mo naar binnen.

‘Mag ik jullie even storen?’

Meester Mo was veel groter en zwaarder dan juf Veerle. Als hij had gewild, had hij haar moeiteloos kunnen optillen en de klas uit dragen.

‘Aha,’ zei hij, ‘ik zie dat jullie aan het praten zijn over de maanlanding. Dat is boeiend.’

Meester Mo keek van de astronauten naar de kinderen, en weer naar de astronauten. Zijn linkerhand was stevig rond zijn baard gesloten, alsof hij die van zijn gezicht wilde trekken.

‘Ik zou de aarde weleens vanop de maan willen zien,’ zei hij.

‘Ik ook,’ zei Janne.

‘Je moet wel alles meenemen. Zuurstof, eten, drinken. Er is helemaal niets op de maan. Wisten jullie dat er mensen zijn die beweren dat de maanlandingen in een studio zijn geënceneerd?’

Zao stak zijn hand op. ‘Wat betekent geënceneerd, meneer?’

‘Als je iets enceneert,’ zei juf Veerle, ‘doe je alsof iets echt is gebeurd, maar het is niet echt gebeurd. Sommige mensen geloven niets, Zao. Of ze geloven wat ze graag willen geloven. Meester Mo, wat kom je ons vertellen?’

‘We hebben bericht gekregen van de brandweer. De fiet-senstalling is weer geopend.’

‘Was er brand?’ vroeg Amir.

‘Dat weet ik niet. De brandweer blust niet alleen brandjes. Wie weet er wat de brandweer nog meer doet?’

‘Als je een wespennest in huis hebt, of in je tuin, moet je de brandweer bellen.’

‘En als de kelder na een stortbui onder water is gelopen,’ zei Jamila. Dat was bij haar thuis ooit gebeurd.

‘Inderdaad,’ zei meester Mo, ‘zowel voor water als voor vuur kun je de hulp van de brandweer nodig hebben.’

Hij glimlachte naar haar. Meester Mo vond haar een zorgzaam meisje, dat had hij tegen haar papa gezegd. Haar papa en meester Mo gingen naar dezelfde moskee, maar nu haar papa op zijn werk was geschorst, bleef hij daar weg. Hij zat thuis voor de televisie en checkte voortdurend zijn berichtjes. Of hij belde met collega’s, of met de baas van het bedrijf. Die nam niet altijd op.

Soms had Jamila zin om het aan meester Mo te vertellen, maar ze was niet zeker of dat wel mocht van haar papa. Meester Mo was ooit met haar papa meegereden naar Londen, samen met zijn vrouw, die toen zwanger was. Zij had familie in Londen en die gingen ze bezoeken. Ze hadden haar vader uitgenodigd om bij die mensen thee te komen drinken, maar hij moest alweer terug naar Bel-

gië met nieuwe passagiers. Haar vader deed altijd wat hij moest doen. Hij was de beste buschauffeur ter wereld, maar nu was hij geschorst. Het was niet eerlijk.

‘Zullen we terugkeren naar de maan?’ vroeg juf Veerle, toen meester Mo de klas uit was.

‘Maar ze zijn niet echt naar de maan gevlogen,’ zei Zao.

‘Natuurlijk wel. De maanlanding was echt. De astronauten hebben stenen mee teruggebracht.’

‘Hoe weten we dat die echt van de maan komen?’

‘Ze komen echt van de maan. Je mag het opzoeken. Je moet “maanlanding wel echt” intikken en dan zul je er alles over kunnen lezen. Neem allemaal je tablet. Ik wil graag van jullie de namen horen van de eerste astronauten op de maan, en ook de datum. Op welke dag zijn ze op de maan geland?’

‘Ik heb iets gevonden over Mars, mevrouw.’

‘Wat heb je gevonden, Victoria?’

‘Er staat hier dat het geen tien jaar meer zal duren voor de eerste mens op Mars landt.’

‘En hoe zullen we weten dat die daar echt landt?’ vroeg Zao.

‘Omdat hij bewijzen zal meebrengen.’

‘Wie zegt dat het een man zal zijn?’ vroeg Janne.

‘Het zal een man zijn,’ zei Amir.

‘Ik zeg dat het een vrouw zal zijn,’ zei Janne.

‘Er is zelfs nog nooit een vrouw op de maan geweest.’

‘Rustig,’ zei juf Veerle. ‘Niet kibbelen. Zao, heb je al gevonden wat je zocht?’

Na school hielp meester Mo de kinderen hun fiets terug te vinden. De meesten wisten niet meer waar ze hem hadden gezet. Jamila en Janne wel, die moesten gewoon naar de kloosterbel kijken. Ze konden snel vertrekken. Het lint hing niet meer voor de ingang van de fietsenstalling. Alles zag eruit zoals op andere dagen.

‘Zullen we?’ vroeg Janne.

‘Zullen we wat?’ vroeg Jamila, al wist ze wat Janne bedoelde.

‘Gaan kijken.’

Ze stapten van hun fiets en gingen de helling af. Jamila was bang, maar dat wilde ze niet toegeven. Alleen zou ze nooit de fietsenstalling zijn ingegaan, ook op andere dagen niet, maar ze was nooit alleen. Janne was altijd bij haar, en als Janne ziek was, wachtte Jamila tot ze met iemand anders naar binnen kon.

Er stonden hooguit vijf fietsen. Zo leeg hadden ze de stalling nog nooit gezien. Achter hen klonken stappen. Ge-

schrokken draaiden ze zich om, maar het was gewoon iemand die zijn fiets kwam halen.

‘Ik wil hier weg,’ fluisterde Jamila.

‘Ben je bang? Je mag bang zijn, hoor.’

Jamila antwoordde niet. Ze wilde naar huis.

Janne pakte haar telefoon en filmde de muren, het plafond, de vloer, de enkele fietsen.

‘Wat zou er gebeurd zijn? En waar?’

‘Het ruikt hier naar gas,’ zei Jamila.

‘Ik ruik niets,’ zei Janne. ‘Volgens mij was het een moord. Ik ga er alles over opzoeken voor de les actualiteit. Kom, we gaan.’

Janne wilde later journalist of documentairemaker worden. Ze keek iedere dag naar het jeugdjournaal. Jamila vergat dat soms, maar Janne nooit. Of bijna nooit. Haar ouders werkten allebei bij de televisie. Bij haar thuis aan tafel werd vaak over het nieuws gepraat.

‘Waarover ga jij het hebben?’ vroeg Janne.

‘Over die auto’s en bussen die zonder chauffeur kunnen rijden. Mijn papa zegt dat er altijd een chauffeur aan boord zal moeten zijn. In vliegtuigen is dat ook zo. Ze vliegen automatisch, maar er zijn altijd twee piloten aan boord. De meeste mensen willen geen zelfrijdende bus-

sen of auto’s. Er zijn al ongelukken mee gebeurd.’

‘Ik zou het weleens willen proberen,’ zei Janne.

De meisjes zaten in de werkkamer van Jannes mama. Over zelfrijdende auto’s en bussen hadden ze veel informatie gevonden, maar over de sluiting van de fietsenstalling helemaal niets. Ook Jannes mama kon er niets over opsporen. Het was alsof de stalling nooit gesloten was geweest.

Jannes mama klapte haar laptop dicht. ‘Weet je wat?’ zei ze. ‘We gaan het gewoon vragen.’

Met zijn drietjes fietsten ze naar de brandweerkazerne. Jamila en Janne waren er nog nooit binnen geweest, maar ze hoorden vaak de sirenes. Nu ze zo dicht bij de brandweerwagens stonden, leken ze nog groter dan anders. Het kantoortje daarentegen was piepklein. Er was nauwelijks genoeg plaats voor hen.

Jannes mama legde uit waarvoor ze kwamen.

‘Op welke dag was dat?’ vroeg de receptioniste. Ze droeg een gele koptelefoon, een rode bril en een groen shirtje.

‘Vorige week donderdag.’

‘Vrijdag,’ verbeterden Jamila en Janne haar.

De receptioniste tokkelde op het toetsenbord van haar computer.

‘Ik zie het al. Er was een elektriciteitskabel doorgeknaagd, door een rat of een muis of een steenmarter, dat kunnen we niet zeggen.’

‘Waarom doen ze dat?’ vroeg Jannes mama.

‘Ze moeten knagen, waarop maakt hun niets uit. Als ze niet knagen, worden hun tanden te lang en kunnen ze niet meer eten. Soms ontstaat er zo kortsluiting of zelfs brand, maar dat was hier gelukkig niet het geval.’

‘Waarom knagen ze niet op een tak?’ vroeg Janne.

‘Omdat er in de stalling geen takken zijn. Misschien moeten we er voortaan wat leggen voor hen. Dat is een idee.’

Janne vroeg of ze een foto mocht maken van de kleurrijke receptioniste en of ze haar naam mocht vermelden in haar spreekbeurt. Had ze misschien een foto van de doorgeknaagde kabel? Die had de vrouw niet, maar op het net zou Janne veel foto’s vinden. Die diertjes waren helaas erg actief.

‘Wat een vriendelijke vrouw,’ zei Jannes mama. ‘Het is wel geen moord, maar ik vind het interessant.’

‘Ik ook,’ zei Janne.

De meisjes trokken naar Jannes kamer om hun spreekbeurt verder voor te bereiden. Halfweg de trap kreeg Ja-

mila telefoon. Het was haar mama met erg goed nieuws. De schorsing van haar papa was opgeheven. Hij mocht weer aan de slag.

‘Echt waar?’

‘Echt waar! Morgenochtend rijdt hij naar Amsterdam.’

Janne zag hoe Jamila straalde, en ook zij was opgelucht. Jamila had haar doen beloven aan niemand iets over de schorsing te vertellen, ook niet aan haar ouders. Dat had ze moeilijk gevonden.

De meisjes omhelsden elkaar, daar, op de trap.

‘Tot morgen,’ zei Jamila, want ze wilde nu bij haar ouders zijn.

‘Tot morgen,’ zei Janne.

Toen Jamila thuiskwam, was haar papa naar de moskee. Al die tijd had hij er zich niet durven te laten zien.

‘Hij schaamde zich,’ zei haar mama. ‘Hij had niets verkeerd gedaan, maar toch schaamde hij zich.’ Ze veegde een traantje weg, van vreugde of van verdriet, dat wist Jamila niet.

De volgende dag had iedereen een beetje last van zenuwen, zoals altijd wanneer ze een spreekbeurt moesten geven. Soms kwam de directrice luisteren, of een meester of een juf van een andere klas, ze wisten het nooit vooraf.

Ook voor juf Veerle was het telkens een verrassing.

Janne was zenuwachtiger dan Jamila. Zij kreeg altijd erg goede cijfers voor haar spreekbeurten. Daarom wilde ze het goed doen. Ze hoefde niet de beste te zijn, maar ze wilde wel goed zijn.

‘Zijn jullie er klaar voor?’ vroeg juf Veerle. ‘Blijf rustig en neem je tijd. Zorg ervoor dat je niet te snel praat, zodat we alles goed kunnen verstaan. Je woorden niet inslikken, maar naar ons gooien, als badmintonpluimpjes. Wie begint?’

Er werd geklopt. Nog voor de deur openging, wist Jamila wie het was, en ja, ze had goed geraden. Het was meester Mo. Hij leek de hele klas te vullen. Kwam het omdat hij zo groot was? Of omdat hij zo vaak en zo hard lachte?

Jamila stak haar hand op. ‘Mag ik als eerste?’

‘Graag.’

Ze ging voor de klas staan, keek naar Janne, naar juf Veerle, naar meester Mo. In haar hand hield ze haar tablet met daarop alles wat ze van plan was geweest te vertellen over zelfrijdende auto’s en bussen, de voor- en nadelen, de vooroordelen. Ze had ook filmpjes die ze kon laten zien.

Ze legde de tablet neer.

‘Mijn papa is buschauffeur,’ zei ze. ‘Hij is geen gewone buschauffeur zoals hier in de stad. Hij rijdt naar Londen en Parijs en Amsterdam of Berlijn. De bus is veel goedkoper dan de trein of het vliegtuig, het duurt wel langer. Mijn vader is verantwoordelijk. Er zijn regels en afspraken, en hij moet ervoor zorgen dat die worden gerespecteerd. Een maand geleden was er een jongen op zijn bus die niet wilde betalen voor zijn extra bagage. Mensen willen altijd veel meenemen, ook eten en zo. Hoe goedkoper het ticket, hoe meer mensen willen meenemen, zegt mijn vader. Negen euro moest die jongen betalen. Het is maar twee euro als je vooraf online betaalt, maar dat had hij niet gedaan. Mijn vader kon niet vertrekken voor die jongen had betaald. Hij moet dat controleren. Ze proberen altijd.’

Ze viel even stil. Meester Mo glimlachte haar bemoedigend toe.

‘Mijn vader heeft toen de bagage van die jongen uit de bus gezet. Hij heeft hem bij de arm genomen en naar de uitgang getrokken. Die jongen beweerde dat mijn vader hem uit de bus heeft geduwd en dat hij daarom is gevallen. Hij zei dat hij een hersenschudding had, en dat mijn vader geweld had gebruikt. Mijn vader werd geschorst,

maar gisteren heeft hij bericht gekregen dat hij weer mag gaan werken. Ze hebben het onderzocht. Er waren getuigen en beelden. Mijn vader heeft hem niet uit de bus geduwd. Die jongen heeft zich laten vallen. Hij heeft gelogen, mijn papa niet. Mijn papa is geen leugenaar.'

Meester Mo ging staan en klapte in zijn handen, en ook Janne applaudisseerde, en juf Veerle. Zelfs Zao en Amir klaptten even in hun handen.

'Goed gesproken,' zei juf Veerle. 'Jouw papa mag trots op je zijn.'

'En jij op je papa,' zei meester Mo. Hij maakte dat malle gebaar waarmee hij zijn hoofd van zijn schouders leek te nemen om het er omgekeerd weer op te zetten. Ze hadden hem dat allemaal al heel dikwijls zien doen, maar toch schoot de hele klas in de lach.